

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Zenei nyelvfejlődés-történet 2. (Limvajul muzical sub aspect istoric 2)

Akadémiai tanév: 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár (Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj Napoca)
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Mesterképzés
1.6 Szak / Képesítés	Zene – Zeneművészet a kortárs térben / MA
1.7 Képzési forma	Nappali tagozatos képzés (Învăţământ cu frecvenţă)

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Zenei nyelvfejlődés-történet 2. (Limbajul muzical sub aspect istoric 2)					A tantárgy kódja		TMM 1203		
2.2 Az előadásért felelős tanár neve				dr. Fekete Miklós							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve				dr. Fekete Miklós							
2.4 Tanulmányi év		2	2.5 Félév		2	2.6. Értékelés módja		E	2.7 Tantárgy típusa		DA

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	24	melyből: 3.5 előadás	12	3.6 szeminárium/labor	12
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A szakirodalom tanulmányozása, bibliográfia olvasása					36
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása, bemutatók					12
Vizsgák					2
Más tevékenységek: koncertrésztétel (opera, filharmónia, kamaraestek, kórusfellépések, előadások, stb.), önálló zenehallgatás, konferencia-résztétel, nyílt intézményi programokon való résztétel, stb.					6
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					76
3.8 A félév össz-óraszama					100
3.9 Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none">zeneelméleti, zenetörténeti-zeneirodalmi, formatani, összhangzattani, ellenponttani alapismeretekkel való rendelkezés
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none">zenei képességekkel való rendelkezés (zenei hallás, ritmusérzék)kottaolvasási készséggel való rendelkezészenei elemzési készséggel való rendelkezés

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">80 %-os jelenléti kötelezettségolvasmányok tanulmányozása és feladatok elvégzése
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">kötelező (100%-os) szemináriumi jelenlétszemináriumi feladatok megoldása (órak keretében és tanórákon kívül)

	<ul style="list-style-type: none"> szemináriumi bemutatók megtartása, projektek elkészítése
--	--

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> „a zenei elemzési és értékelési készségek fejlesztése, multidiszciplináris csapatban való munkavégzés gyakorlása, kulturális érzékenység növelése, gyakorlati pedagógiai tudás elsajátítása, önálló személyes fejlődési terv kidolgozása”; „zenei kompozíciók osztályozása és elemzése műfaji, formai, zeneirodalmi, hangszerelési, stilisztikai jellemzők és sajátosságok alapján”; „sokoldalúan képzett szakemberek képzése, akik képesek kulturális-művészeti menedzsmenttel és zenei mediációval kapcsolatos művészi tevékenységek végzésére”; tudatos zenehallgatás és zeneértés képességének kialakítása a zenei értékek felismerési képességének kialakítása zenei korszakfelismerés a stílári sajátosságok tükrében hangszeres, vokális és zenekari kottaolvasás képességének kialakítása formaérzék-, zenehallgatási készség fejlesztése stílusfelismerési képesség kialakítása elemzési készség fejlesztése zenei stílári elemek rendszerezési képességének fejlesztése az elemzéshez használt szabályok stílári jellegének megismerése a zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejező eszközök – tempó, dinamika, tonalitás, forma, karakter, hangszerelés, stb. – értelmezési képességének fejlesztése
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> „a zene mediációhoz és tanításához szükséges képességek és készségek fejlesztése”; „kezdeményező-készség, kreativitás és felelősségérzet kialakítása”; „hatékony munkavégzési technikák alkalmazása”; „a szakmai fejlődés objektív önértékelése a munkaerőpiaci elvárásokhoz való alkalmazkodás érdekében”; a művészi-zenei értés fejlesztése a zenei befogadókészség kialakítása művészi-zenei ízlés fejlesztése az esztétikai-stilisztikai értékítélet képességének kialakítása a rendszerezés képességének kifejlesztése az elemzés képességének fejlesztése interdiszciplináris kapcsolatok kialakításának készsége – egyrészt zenei tárgyakkal (zenetörténet, zeneelmélet, formatan, összhangzattan, ellenpont, folklór, hangszertörténet és hangszerelmélet, hangszertanulás, partitúraolvasás, karvezetés), másrészt zenén kívüli tárgyakkal (irodalom, egyetemes történelem, művészettörténet, földrajz, szociológia, stb.)

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> a zenetörténeti, zeneesztétikai és zenestilisztikai terminológia helyes ismerete és használata
--------------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • zenei élményszerzés megvalósítása és az az újdonság iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása • az esztétikai érzék fejlesztése, a zenei ízlés formálása • a zenei művészettörténeti korszakok körülhatárolása, képviselőinek megismerése, sajátos stílusjegyeinek megfigyelése • a történelmi, művészettörténeti, filozófiai, irodalmi, képzőművészeti és zenei fejlődés párhuzamba állítása, kölcsönhatásainak és összefüggéseinek felderítése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • a Zenetörténet és Zeneirodalom korszakainak stílustörténeti megértése • az stiliztika tárgyának, módszerének és interdiszciplináris jellegének megismerése • a művészet és a művészi érték meghatározása • a zenei nyelvfejlődés fontosabb lépcsőfokainak megismerése • a dallam, ritmus, harmóniai kialakulásának feltételei, és a dallamfejlődés történetének fontosabb állomásai • a dallamkialakulás stílusjegységei a különböző művészettörténeti korszakokban • a zenei formák stilisztikai-esztétikai hátterének megértése • az előadásokon, szemináriumokon ismertetett tananyag rendszerezése, elmélyítése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didakt. módszerek
A rokokó dallam. Sajátosságok. (gáláns stílus, <i>empfindsamer Stil</i> , Mannheimi iskola, Bach-fiúk zenéje) Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A klasszikus dallam alakulása és a klasszika harmóniai nyelvezete. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A dallam és forma kölcsönhatása, valamint a dallam és harmónia kölcsönhatása a zenei klasszikában. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A klasszika műfajfejlődése. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A romantikus és későromantikus dallam. A túlfeszített és túlsúfolt harmóniahasználat hatása a dallamalakításra. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A hangszerfejlődés kihatása a zeneirodalom alakulására. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A program dallamformáló, formabontó és harmóniaalakító jellege.	előadás, bemutatás, problematizálás,

Zenei-stilisztikai elemzések.	interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A romantikus operaszínpad dallamossága. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
Az impresszionizmus dallamvilága és harmóniavilága. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A „modern” dallam. A „modern” harmónia. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A ritmus jellegének zeneirodalmi fontossága a különböző művészettörténeti korokban. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A népzene hatásának térhódítása. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
Külső hatások dallamformáló ereje (táncdallamok, jazz, populáris zenestílusok). Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
Az improvizáció különböző korokban. Zenei-stilisztikai elemzések. Ismétlés.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
8.2 Szeminárium	Didakt. módszerek
A rokokó dallam. Sajátosságok. (gáláns stílus, <i>empfindsamer Stil</i> , Mannheimi iskola, Bach-fiúk zenéje) Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A klasszikus dallam alakulása és a klasszika harmóniai nyelvezete. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A dallam és forma kölcsönhatása, valamint a dallam és harmónia kölcsönhatása a zenei klasszikában. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A klasszika műfajfejlődése. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás,

	megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A romantikus és későromantikus dallam. A túlfeszített és túlsúfolt harmóniahasználat hatása a dallamalakításra. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A hangszerfejlődés kihatása a zeneirodalom alakulására. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A program dallamformáló, formabontó és harmóniaalakító jellege. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A romantikus operaszínpad dallamossága. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
Az impresszionizmus dallamvilága és harmóniavilága. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A „modern” dallam. A „modern” harmónia. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A ritmus jellegének zeneirodalmi fontossága a különböző művészettörténeti korokban. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A népzene hatásának térhódítása. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
Külső hatások dallamformáló ereje (táncdallamok, jazz, populáris zenestílusok). Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
Az improvizáció különböző korokban. Zenei-stilisztikai elemzések. Ismétlés.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
Könyvészet	
<ul style="list-style-type: none"> *** <i>The New Grove Dictionary of Music and Musicians</i>. 2001. Macmillan Publishers. London. 	

- ANGI István 2003. *Zeneesztétikai előadások I. és II. kötet*. Scientia Kiadó. Nagyvárad.
- BÁRDOS Lajos 1961. *Modális harmóniak*. Zeneműkiadó. Budapest.
- BERNSTEIN 1979. *A megválaszolatlan kérdés*. Zeneműkiadó. Budapest.
- BOYDEN, Matthew 2009. *Az opera kézikönyve*. Park Könyvkiadó. Budapest.
- CROCKER, Richard L. 2014. *A History of Musical Style*. Dover Publications. New York.
- DAHLHAUS, Carl 2004. *Az abszolút zene eszméje*. Typotex Kiadó. Budapest.
- DAHLHAUS, Carl – EGGEBRECHT, Hans Heinrich 2004. *Mi a zene?* Osiris Kiadó. Budapest.
- DENIZEAU, Gérard 2009. *A zenei műfajok képes enciklopédiája*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- EGGEBRECHT, Hans Heinrich 2009. *A nyugat zenéje – Folyamatok és állomások a középkortól napjainkig*. Typotex Kiadó. Budapest.
- GÁRDONYI Zoltán – NORDHOFF, Hubert 2012. *Összhang és tonalitás*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- GYÖRFFY István – BEISCHER-MATYÓ Tamás – KERESZTES Nóra 2009. *Klasszikus összhangzattan*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- HAMILTON, Kenneth 2018. *Az aranykor után. Romantikus zongorajáték és modern előadás*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- HANSLICK, Eduard 2007. *A zenei szép*. Typotex Kiadó. Budapest.
- HARNONCOURT, Nikolaus 2002. *Zene mint párbeszéd*. Európa Könyvkiadó. Budapest.
- HOLOMAN, D. Kern 2015. *Szimfonikus zenekar*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- HOLOPOV, J. Ny. 1978. *A 20. századi zene harmóniavilágáról*. Zeneműkiadó. Budapest.
- ILIUȚ, Vasile 1995/1997/1998. *De la Wagner la contemporani – vol. II, III. și IV*. Editura Muzicală. București.
- KEDVES Tamás 1999. *Esz­tétika – Esztétikai és zeneesztétikai alapismeretek*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
- KEDVES Tamás, *Szöveggyűjtemény a zeneesztétikai tanulmányokhoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1997
- KÓKAI Rezső – FÁBIÁN Imre 1961. *Századunk zenéje*. Zeneműkiadó. Budapest.
- LEBRECHT, Norman 2000. *Művészek és menedzserek – avagy rekviem a komolyzenéért*. Európa Könyvkiadó. Budapest.
- MICHELS, Ulrich 2003. *Atlasz – Zene*. Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest.
- MOLNÁR Antal 1971. *Gyakorlati zeneesztétika*. Zeneműkiadó. Budapest.
- PÁNDI Marianne 2005, 1972, 1973, 1975. I. *Hangversenykalauz*; II. *Versenyművek*, III. *Kamaraművek*, IV. *Zongoraművek*. Saxum Kiadó / Zeneműkiadó. Budapest.
- PINTÉR Tibor 2012. *Történeke – Zeneesztétikai írások*. L'Harmattan. Budapest.
- ROSEN, Charles 1977. *A klasszikus stílus*. Zeneműkiadó. Budapest.
- ROSEN, Charles 2003. *The Romantic Generation*. Harvard University Press. Cambridge, Massachusetts.
- SALZMAN, Eric 1980. *A 20. század zenéje*. Zeneműkiadó. Budapest.
- SZABOLCSI Bence 1957. *A melódia története – Vázlatok a zenei stílus múltjából*. Zeneműkiadó. Budapest.
- SZELÉNYI István 1960. *Gyakorlati modulációtan*. Zeneműkiadó. Budapest.
- SZELÉNYI István 1965. *A romantikus zene harmóniavilága*. Zeneműkiadó. Budapest.
- TERÉNYI Ede 1978. *Zene marad a zene?* Kriterion Könyvkiadó. Bukarest.
- ȚĂRANU, Cornel 1981. *Elemente de stilistică muzicală (Secolul XX), vol. I*. Conservatorul „G. Dima”, Cluj-Napoca.
- UJFALUSSY József 1980. *Zenéről, Esztétikáról*. Zeneműkiadó. Budapest.
- VEDRES Csaba 2006. *Mi az, hogy könnyűzene?* Kairosz Kiadó. Budapest.
- WILHEIM András (szerk.) 2003. *Szabolcsi Bence válogatott írásai*. Typotex Kiadó. Budapest.
- WÖRNER, Karl H. 2007. *A zene története*. Vivace Zenei Antikvárium és Kiadó. Budapest.
- ZOLTAI Dénes 1969. *A zeneesztétika története – Éthosz és affektus*. Zeneműkiadó, Budapest.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalma és az elsajátítandó kompetenciák összhangban vannak a képzési program céljaival, valamint a végzettek által betölthető szakmai szerepkörökkel és a munkaerőpiac elvárásaival.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	- A vizsga: szóbeli / írásbeli / projekt, stb.;	- problematizálás - számonkérés - vizsga	70%

10.5 Szeminárium	<ul style="list-style-type: none"> - aktív szemináriumi jelenlét és tevékenység; - B: a kijelölt órai és önálló szemináriumi feladatok teljesítése (dolgozat / portfólió / projekt / zenei összeállítás, stb. elkészítése és bemutatása); 	<ul style="list-style-type: none"> - folyamatos megfigyelés - portfólió - bemutatás 	20%
	- C . hivatalból járó pontszám (1 jegypont)		10%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- aktív részvétel az új témák kibontásakor és problematizálásakor (kurzus), illetve azok gyakorlati feldolgozásain (szeminárium, önálló feladatok és munkák) – az órák min. 75%-án;
- a félév alatti szemináriumi munkák 100%-os elvégzése kizáró jellegű feltétele a szessziós vizsgán való részvételnek;
- a vizsgapontszám min. 50%-ának teljesítése;

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
							

Kitöltés dátuma

2025. május 7.

Előadás felelőse

dr. Fekete Miklós

Szeminárium felelőse

dr. Fekete Miklós

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató